

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2008-3-198 (İlk İnceleme)
Karar Sayısı : 08-63/1047-406
Karar Tarihi : 12.11.2008

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

10

Başkan : Prof.Dr.Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Tuncay SONGÖR, M. Sıraç ASLAN, Süreyya ÇAKIN,
Mehmet Akif ERSİN, Dr. Mustafa ATEŞ

B. RAPORTÖRLER: Zeynep MADAN, Neyzar MENTEŞOĞLU

C. ŞİKAYET

EDEN

: S.S. Tariş İncir Tarım Satış Koop. Birliği
Temsilcisi: Av. Emel NAZLI PINAR
1492 Sok. No:14 Alsancak / İzmir

20

D. HAKKINDA İNCELEME YAPILAN:

Ege Kuru Meyve ve Mamulleri İhracatçıları Birliği
Atatürk Cad. No:382 Alsancak 35220 İzmir

E. DOSYA KONUSU: Ege Kuru Meyve ve Mamulleri İhracatçıları Birliği'nde incir ihracatçılarının katılımıyla gerçekleşen Genel Kurul toplantısında kararlaştırılan ve akabinde Dış Ticaret Müsteşarlığı'nca onaylanan gümrük beyannamelerinin ilk kayda alınış (yeni mahsul kuru incir ihracat) tarihinin belirlenmesi uygulamasının rekabet hukukuna aykırılık teşkil ettiği iddiası.

30

F. İDDİALARIN ÖZETİ: Yapılan başvuruda özetle; her yıl Ege Kuru Meyve ve Mamulleri İhracatçıları Birliği'nde incir ihracatçılarının katılımıyla gerçekleşen Genel Kurul toplantısında, gümrük beyannamelerinin ilk kayda alınış tarihinin, diğer bir deyişle "ilk gemi" olarak tabir edilen ilk yükleme tarihinin belirlendiği ve belirlenen bu tarihin Dış Ticaret Müsteşarlığı'nca onaylanmasının akabinde kesinleştiği belirtilmiştir. Bu başvuruda, öncesinde kuru incir ihracatı yapılamayan söz konusu ilk yükleme tarihinin belirlenmesi şeklindeki uygulamanın,
- arz miktarını sınırlayarak kuru incir fiyatlarının pazar koşullarına göre oluşmasını engellediği
- kuru incir ihracat pazarına girişi engelleyerek yurtdışı kuru incir piyasasındaki rekabeti engellediği
iddia edilmekte, konunun rekabet hukuku bağlamında incelenerek gereğinin yapılması talep edilmektedir.

40

G. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 6.10.2008 tarih, 6530 sayı ile intikal eden başvuru üzerine, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4. maddesi uyarınca yapılan inceleme sonucu düzenlenen 5.11.2008 tarih ve 2008-3-198/İİ-08-ZM sayılı İlk İnceleme Raporu 7.11.2008 tarih, REK.0.07.00.00-110/235 sayılı

50 Başkanlık Önergesi ile 08-63 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

H. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili raporda; S.S. Tariş İncir Tarım Satış Koop. Birliği Temsilcisinin yapmış olduğu başvuruda yer verilen ve İdare'nin düzenleyici bir işlemine konu teşkil ettiği anlaşılan şikayete yönelik olarak 4054 sayılı Kanun kapsamında yapılacak herhangi bir işlem olmadığı sonuç ve kanaatine ulaşıldığı ifade edilmektedir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

60 I.1. Yapılan Tespitler ve Hukuki Değerlendirme

4054 sayılı Kanun'un Kapsam başlıklı 2. maddesi "*Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde mal ve hizmet piyasalarında faaliyet gösteren ya da bu piyasaları etkileyen her türlü teşebbüsün aralarında yaptığı rekabeti engelleyici, bozucu ve kısıtlayıcı anlaşma, uygulama ve kararlar ile piyasaya hâkim olan teşebbüslerin bu hâkimiyetlerini kötüye kullanmaları ve rekabeti önemli ölçüde azaltacak birleşme ve devralma niteliğindeki her türlü hukukî işlem ve davranışlar, rekabetin korunmasına yönelik tedbir, tespit, düzenleme ve denetlemeye ilişkin işlemler bu Kanun kapsamına girer*" şeklindedir.

70 Ülkemizde yaş meyve ve sebze, bakliyat, bitkisel yağlar, pamuk ile kuru ve kurutulmuş meyvelerin ihracatına ilişkin olarak çeşitli yasal düzenlemeler mevcuttur. Bu yasal düzenlemelerden biri 31.12.2003 tarihli ve 25333 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan Dış Ticarete Teknik Düzenlemeler ve Standardizasyon Yönetmeliği (Standardizasyon Yönetmeliği)'dir. Standardizasyon Yönetmeliği kapsamı, ihracat ve ithalata konu mallardan gerekli görülenlerin ilişkili oldukları standarda veya teknik düzenlemeye uygunluğunun veya kalitesinin değerlendirilmesi ve belgelendirilmesidir. Söz konusu Yönetmelik ekinde yer alan 70 tarımsal ürün, ihracatta zorunlu standart denetimine tabidir. Kuru incir de bu kapsamda yer alan bir ürün olduğundan ihracat sırasında Dış Ticaret Standardizasyon Denetmenleri tarafından denetlenmektedir.

80 Bahse konu Yönetmeliğin ilgili maddesi aşağıdaki gibidir:

"Madde 8- Ekli liste kapsamındaki maddelerden ihtiyaç duyulanların yetiştirildikleri bölge ve çeşidin özelliklerine göre ulaşım durumu da göz önüne alınarak, vardığı yerdeki pazar isteklerini karşılayacak olgunlukta ihraç edilebilmelerini sağlamak için, gerekli görülen yerlerde kesim, toplama ve ihraç tarihlerini belirlemek üzere Müsteşarlıkça tespit edilecek ilgililerden oluşan bir komisyon kurmaya Müsteşarlık yetkilidir. İhracatçı firmalar komisyon kararlarına uymakla yükümlüdürler."

90 Oluşturulan komisyon her yıl, önceki yılların ortalama hasat tarihinden 15 gün önce ilgili bölgede incelemelere başlamaktadır. Eğer ilgili ürün, standardında belirlenen olgunluk seviyesine erişmemiş durumda ise tetkiklere üçer gün arayla devam edilerek, kesim ve toplama tarihleri belirlenmekte, belirlenen kesim/toplama tarihi en geç üç gün önceden ilan edilerek ihraç tarihi de belirtilmektedir. Komisyon kararlarına ihracatçı firmalar tarafından uyulması zorunludur. Kesim/toplama tarihleri ve ihracat tarihleri her yıl yeniden belirlenmektedir. Kesim tarihinin belirlenmesindeki amaç ürünün pazar isteklerini karşılayacak niteliğe uygunluğunun tespitidir. Bu özellikler daha çok ürünün büyüklüğü, rengi ve briks miktarıdır (şeker oranı). Türkiye'nin net ihracatçı konumunda olduğu, üretimin yaklaşık %90'ının ihraç edildiği bir tarım ürünü olan kuru incirin ihracat tarihinin belirlenmesindeki amaç ise incirin kurutulması

100 aşamasında oluşan, aflatoksin olarak tanımlanan zehirli toksik maddenin oranını kontrol edebilmektir. Bu toksinin en alt düzeyde tutulması prensip olarak kabul edilmekteyse de kuru incirdeki aflatoksin oranının ihracat yapılacak ülkenin yasal düzenlemelerinde belirlenen limitten yüksek olması hallerinde ihraç edilen ürün Türkiye'ye geri yollanmakta ve bu durum önemli maddi kayıplara yol açmaktadır. Bu nedenle ihraç edilen kuru incirdeki aflatoksin oranının yasal zorunlulukları karşılayabilmesini teminen çeşitli önlemler alınmaktadır. Dosya mevcudu bilgi ve belgeden; ihraç edilen kuru incirdeki aflatoksin oranının söz konusu yasal zorunlulukları karşılayabilmesi için alınan en temel önlemlerden birinin incirin iyi şekilde kurumasına imkân sağlayacak şekilde kararlaştırılan ilk yükleme tarihinin belirlenmesi uygulaması olduğu anlaşılmıştır.

110 Şikâyet başvurusunda, Ege Kuru Meyve ve Mamulleri İhracatçıları Birliği Genel Kurulu'nda belirlenen ilk yükleme tarihinin Dış Ticaret Müsteşarlığı'nca onaylandığı ifade edilmiştir. Bu ifadeden, Standardizasyon Yönetmeliği'nin 8. maddesi uyarınca ihraç tarihinin belirlenmesine gerek duyulduğu anlaşılmaktadır. İlk yükleme tarihinin belirlenmesinin amacının arz miktarını sınırlamak ya da fiyata müdahale etmek olmadığı, kuru incir ihracatında standardizasyonu, etkin ihracat yapılmasını ve aflatoksin nedeniyle geri dönen kuru incir miktarının en aza inmesini sağlamak olduğu kanaatine varılmıştır.

120

J. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre,

Başvuru konusu iddialara ilişkin olarak 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun çerçevesinde herhangi bir işlem yapılmasına gerek bulunmadığına, şikayetin reddine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.